

Kontrola hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami a pohľadávkami za rok 2005 a 2006 v Bratislavskej teplárenskej, a.s. s majetkovou účasťou FNM SR

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2007.

Účelom kontroly bolo v kontrolovanom období preveriť nakladanie s finančnými a hmotnými prostriedkami vrátane mzdových prostriedkov z hľadiska hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti ich použitia; správnosť použitých metód a postupov verejného obstarávania pri uzavieraní zmlúv na obstaranie prác, tovarov a služieb podľa zákona o verejnom obstarávaní; správnosť tvorby a použitia fondov spoločnosti; stav vedenia účtovníctva spoločnosti; stav správy a ochrany majetku spoločnosti a činnosť vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v čase od 28.05.2007 do 31.07.2007 za obdobie od 01.01.2005 do 31.12.2006 v Bratislavskej teplárenskej, a.s., Bratislava, Čulenova 7 (ďalej len „BAT“).

Hodnotenie vývoja a dosiahnutých výsledkov BAT bolo špecifické tým, že je to podnikateľský subjekt, akciová spoločnosť, ktorej jediným akcionárom je Fond národného majetku SR (ďalej len „FNM“). Kontrola bola vykonávaná v BAT, pričom orgány a základné dokumenty spoločnosti schvaľoval a tým aj činnosť BAT ovplyvňoval FNM, ako jediný akcionár. Aj z tohto dôvodu bolo treba kontrolu poňať v širších súvislostiach, zahrňujúcich napr. aj plnenie si úloh FNM, ako jediného akcionára BAT.

Na výrobnobchodné a rozvojové zámery BAT mala vplyv aj privatizácia Paroplynového cyklu a. s., v marci 2004, a tiež aj neujasnenosť strategického smerovania BAT v kontrolovanom období rokov 2005 a 2006. Toto smerovanie bolo orientované na prípravu vlastného privatizačného projektu BAT (zahájeného v roku 2005 z podnetu FNM).

Časté zmeny členov orgánov spoločnosti, predovšetkým na poste predsedu predstavenstva BAT (ďalej len „PS“) a podpredsedu PS a zmeny generálneho riaditeľa BAT, spolu s častými zmenami organizačnej štruktúry BAT (9-krát), pri nedôslednom alebo oneskorenom premietnutí týchto zmien do súvisiacich vnútorných organizačných a riadiacich právnych aktov a smerníc, mohli negatívne ovplyvniť úroveň organizácie a riadenia BAT. Vnášali do organizácie a riadenia spoločnosti prvky neistoty a nestability.

V kontrolovanom období sa 4-krát menilo zloženie PS (raz v roku 2005 a 3-krát v roku 2006), z toho poslednou zmenou (k 03.10.2006) došlo k úplnej výmene všetkých členov PS. V tomto období, a to v roku 2006, sa vystriedali traja predsedovia PS a súčasne generálni riaditelia BAT. Zloženie dozornej rady BAT (ďalej len „DR“) sa zmenilo celkom 5-krát, z toho 3-krát v roku 2005 a 2-krát v roku 2006 (k 03.10.2006 boli vymenení všetci štyria FNM volení členovia DR).

V rámci kontroly bolo samostatne preverené ako si pri príprave, schvaľovaní a uzatváraní „Zmluvy o dodávke a odbere tepla zo dňa 03.08.2006“ (ďalej len „Zmluva“) plnili povinnosti voči BAT PS a DR. Zmluva medzi BAT a zmluvným dodávateľom tepla (ďalej len „dodávateľ tepla“) významným spôsobom ovplyvňovala a ovplyvňuje výrobnú-obchodnú, ekonomickú a rozvojovú zámery BAT. Preto jej bola venovaná zvýšená pozornosť aj zo strany NKÚ SR. Bolo zistené, že PS pri príprave a schvaľovaní Zmluvy nepostupovalo s náležitou odbornou starostlivosťou. PS nezabezpečilo potrebnú a vzájomne vyváženú ochranu oprávnených ekonomických záujmov BAT, čím si neplnilo povinnosti vyplývajúce pre členov PS z ustanovenia § 194 ods. 5 zákona č. 513/1991 Z. z. **Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov**.

Pri kontrole hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti nakladania s finančnými a hmotnými prostriedkami v rámci podnikateľskej činnosti v roku 2005 bolo zistené neefektívne vynaloženie finančných prostriedkov v celkovej sume 6 412 tis. Sk (s DPH) na vybudovanie registratúrneho strediska. Tento majetok, od jeho zaradenia do užívania dňa 22.12.2005 až doteraz, nie je využívaný v súlade s jeho pôvodným určením, na archiváciu registratúrnych dokumentov.

Kontrolou pracovných zmlúv v rokoch 2005 a 2006 (pracovnej zmluvy s generálnym riaditeľom (2x) a s vrchným riaditeľom úseku (1x)) bolo zistené neštandardné a v praxi neobvyklé zastúpenie zmluvných strán (zamestnávateľa a zamestnanca) rovnakou osobou pri ich podpise.

Poskytovanie funkčných požitkov v rokoch 2005 a 2006 v rozsahu dohodnutom v pracovných zmluvách bolo nadštandardné a v prípade krátkeho pôsobenia vo funkcii aj neprimerané. Funkčné požitky a iné odmeny a náhrady poskytované gen. riaditeľovi BAT a vrcholovým riadiacim zamestnancom BAT v kontrolovanom období neboli schvaľované DR a ani neboli predmetom rokovania DR.

Pri kontrole vyplatených odmien v rokoch 2005 a 2006 nebolo preukázané, za splnenie akých pracovných úloh boli zamestnanci odmenení. Predmetné odmeny boli však vyplácané v súlade s §§ 38 a 39 kolektívnej zmluvy (KZ). Obe formy odmien (z fondu vedúceho a z fondu generálneho riaditeľa) sa podľa ustanovení KZ realizujú formou poukazov, a nie je stanovená povinnosť priznať odmenu písomne odôvodniť. Zároveň takúto povinnosť neustanovuje ani žiadny interný predpis.

Kontrolou poskytovania odmien členom orgánov BAT bolo v roku 2006 zistené poskytnutie odmien členovi DR za obdobie, kedy už nebol členom DR. BAT pritom postupovala v rozpore so Zmluvou o výkone funkcie člena dozornej rady.

BAT pri poskytovaní cestovných náhrad vo viacerých prípadoch nedodrжала zákonom stanovené lehoty, vyplatila vyššiu sumu stravného a náhrad za pohonné hmoty a za použitie vlastného motorového vozidla, čím porušila **zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov**. Zaučtovaním cestovných náhrad týkajúcich sa pracovných ciest uskutočnených v roku 2005 do roku 2006 BAT porušila **zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov**.

Kontrolou hospodárnosti na úseku autodopravy a dodržiavania pravidiel používania motorových vozidiel BAT boli zistené neobvyklé a nadštandardné ustanovenia „Dohôd o používaní služobného motorového vozidla na služobné a súkromné účely“ (služobné motorové vozidlo mohli neobmedzene používať i rodinní príslušníci zamestnanca, žijúci s ním v spoločnej domácnosti a vozidlo mohlo zostať zamestnancovi k dispozícii minimálne mesiac po ukončení jeho funkčného zaradenia).

Pri kontrole používania manažérskych vozidiel bolo zistené, že vozidlá boli v roku 2005 a 2006 používané vrcholovými riadiacimi zamestnancami BAT viac na súkromné účely (u kontrolovaných vozidiel tvorili súkromné jazdy 53,15% až 67,43%) a menej na výkon práce a zabezpečenie hospodárskych úloh zamestnávateľa. Nedostatky boli zistené pri vykazovaní služobných a súkromných jazd v meste a mimo mesta. Uvedením nesprávneho množstva najazdených kilometrov mimo mesta v podkladoch na výpočet daňovo uznanej spotreby a nadspotreby PHL a jej

následným zaúčtovaním na účtoch 50113 a 50114 v nesprávnej výške, BAT porušila **zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov**.

Nedostatky boli zistené pri vyradení a odpredaji 9 ks osobných motorových vozidiel prostredníctvom výhradného predajcu v roku 2005. Na týchto nedostatkoch sa manažovaním vyradenia a odpredaja podieľali vedúci riadiaci zamestnanci BAT, ktorí si niektoré z nich vzápätí pre seba odkúpili od výhradného predajcu. Niektorí z týchto vedúcich riadiacich zamestnancov (2) boli v tom čase aj členovia PS. V prípade realizácie predaja vyradeného majetku (9 ks osobných motorových vozidiel) vopred určenému kupujúcemu, bez možnosti tento ponúknuť širšiemu okruhu potenciálnych záujemcov za najvyššiu ponúknutú cenu, BAT nezvolila ekonomicky najvýhodnejšie riešenie a nezabezpečila hospodárnosť a transparentnosť vo veci.

V prípade na veci zainteresovaných vedúcich riadiacich zamestnancov (2), ktorí boli v tom čase aj členmi PS, títo v danom prípade uprednostnili svoje záujmy pred záujmami BAT a nevykonali svoju pôsobnosť s náležitou odbornou starostlivosťou, a tým postupovali v rozpore s ustanovením § 194 ods. 5 zákona č. 513/1991 Zb. **Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov**.

V oblasti verejného obstarávania boli zistené len formálne nedostatky týkajúce sa organizačného zabezpečenia verejného obstarávania a takmer výlučné používanie metódy rokovacieho konania bez zverejnenia. Takmer všetky obstarávania sa však uskutočnili prostredníctvom čiastkových zmlúv, na základe uzavretých rámcových zmlúv z predchádzajúceho obdobia.

Bolo zistené, že BAT v kontrolovanom období nevykonávala povinný prídelenie prostriedkov do sociálneho fondu preddavkovo a zároveň, v niektorých prípadoch, nedodrжала zákonom stanovený termín prevodu prostriedkov na účet sociálneho fondu, čím porušila **zákon č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov**.

Nedostatky boli zistené pri správe a ochrane majetku, napr. pri príprave a uzatváraní Zmluvy o dodávke a odbere tepla medzi BAT a dodávateľom tepla zo dňa 03.08.2006 neplnením ustanovení § 194 zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov zo strany členov PS a nezabezpečením ochrany budovy a uskladnením majetku v nechránenej budove BAT na Chalúpkovej ulici v Bratislave. Pri vlámaní sa do ochranou nezabezpečenej ani nepoistenej budovy, vznikla BAT škoda na budove a v nej uskladnenom majetku, čím BAT nezabezpečila dostatočnú starostlivosť pri správe a ochrane majetku.

Pri uplatňovaní náhrady škody spôsobenej BAT a pri kontrole činnosti Komisie na ochranu majetku bolo zistené nepravidelné zasadanie tejto Komisie a protokoly o škode boli vo viacerých prípadoch vyhotovené a podklady predložené tajomníkovi Komisie až po niekoľkých mesiacoch od vzniku škody, čím nebol dodržaný interný predpis BAT.

Komisia tiež rozhodla o zodpovednosti zamestnanca za škodu a určila náhradu škody zamestnancom vo výške 5% spoluúčasti, ale zamestnanec odmietol podpísať dohodu o uznaní záväzku a spôsobe jeho úhrady. BAT v roku 2007 upustila od zosobnenia škody, čím nepostupovala v súlade s interným predpisom BAT.

Kontrolou bolo zistené, že vymedzenie postavenia referátu kontroly v podmienkach BAT nezabezpečovalo jeho nezávislosť, pričom vnútorný kontrolný systém bol NKÚ SR hodnotený ako formálny a nefunkčný, s nízkou účinnosťou. V záujme posilnenia funkčnosti, účinnosti a nezávislosti referátu kontroly NKÚ SR odporučil BAT prijať systémové opatrenia organizačného a personálneho charakteru.

Kontrolovaný subjekt po oboznámení sa s protokolom o výsledku kontroly vo svojom písomnom stanovisku zo dňa 02.08.2007 nepredložil žiadne námietky proti pravdivosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Po prerokovaní protokolu o výsledku kontroly dňa 08.08.2007 kontrolovaný subjekt prijal a v stanovenom termíne predložil na NKÚ SR 16 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré sú primerané kontrolným zisteniam.

